

חוזר מנכ"ל

ביצוע מבחני קבלה לתוכניות ייחודיות לתלמידים מחוננים ומצטיינים בשנה"ל התשע"ח

תאריך פרסום ההודעה: ט' באלול תשע"ז, 31 באוגוסט 2017

קישור לחוזר מנכ"ל בכתובת

http://apps.education.gov.il/Mankal/Hodaa.aspx?siduri=44&UTM_SOURCE=NEWSLETTER&UTM_MEDIUM=EMAIL_2017%2F4&UTM_CAMPAIGN=MNK

1. כללי

האגף למחוננים ולמצטיינים מבקש להביא לידיעת ציבור המנהלים, המורים והיועצים של בתי הספר היסודיים כי בקרוב יתקיימו מבחני הקבלה לתוכניות הייחודיות לתלמידים מחוננים ומצטיינים לקראת שנת הלימודים הבאה (התשע"ט). המבחנים ייערכו אך ורק על ידי הגופים החיצוניים שנבחרו במכרז על ידי משרד החינוך כבוחנים מטעם האגף. המבחנים ייערכו במגזר היהודי על ידי מכון סאלד ובמגזר הערבי, הברדווי, הצ'רקסי והדרוזי על ידי מכון קרני.

שלב א' של התהליך יתקיים בבית הספר שבו התלמיד לומד והוא באחריות מנהל המוסד החינוכי.

שלב ב' יתקיים במרכזי בחינה אזוריים והוא באחריות המכונים המבצעים את המבחנים. במבחן זה נבחנים כ- 15% מהתלמידים שהופנו על ידי בית הספר על סמך הישגיהם במבחן הסינון (שלב א') ו/או חוות דעת של הצוות/המנהל.

לתוכניות הייחודיות למחוננים מופנים תלמידים שהישגיהם במבחן שלב ב' הגיעו לאחוזון הארצי של כ-97 מכלל אוכלוסיית התלמידים בשנתון הנבחן. זהו מספר קטן מאוד של תלמידים באופן יחסי לכלל שכבת הגיל.

לתוכניות למצטיינים, המתקיימות במספר מרכזים קטן יותר ברחבי הארץ, מומלצים תלמידים השייכים גאוגרפית לאותו מרכז ואשר הישגיהם היו באחוזון הארצי של כ-92 ולא הגיעו לאחוזון ה-97.

להלן נהלים, הנחיות ולוח זמנים לביצוע התהליך. חשוב לפעול על פיהם באופן מדויק כדי שכל התלמידים יקבלו הזדמנות הוגנת ושווה להשתתף בתהליך הקבלה לתוכניות.

2. לוח הזמנים של מבחני הקבלה

2.1 מבחני שלב א'

מטרת מבחן שלב א' לשמש תבחין אובייקטיבי שיסייע לצוות בית הספר בקבלת ההחלטה אלו תלמידים יופנו למבחן שלב ב'.

המבחן ייערך בכל בתי הספר בכל המגזרים ביום רביעי, ה' בחשוון התשע"ח, 25.10.2017, בשעתיים הראשונות של יום הלימודים. אין לבצע מבחן זה במועד אחר.

2.1.1 היערכות מנהלי בתי הספר לקראת מבחן שלב א'

- התקשורת עם בתי הספר מתקיימת באמצעים מקוונים בלבד. באחריות מנהל בית הספר לעדכן את כתובת דוא"ל שלו במנב"סנט ולעקוב באופן קבוע אחר המידע שיפורסם באתר המנהלת ליישומים מתוקשבים ובאתר האגף למחוננים ולמצטיינים.

- במהלך חודש ספטמבר יפורסמו ההנחיות בנוגע למבחן. יש לשלב אותן בלוח הזמנים ובתכנון הפעילות בבתי הספר.

המנהלים מתבקשים לקרוא את המידעון שיפורסם באתר המינהלת ליישומים מתוקשבים ובאתר האגף למחוננים ולמצטיינים. המידעון מכיל את כל הפרטים והנהלים הנחוצים לביצוע התהליך, החל משלב ההיערכות לבחינה ועד לשלב הדיווח על התוצאות וכן את נוסח המכתבים להורים. חומרים אלה יפורסמו בו בזמן באתר המנהלת ליישומים מתוקשבים בכתובת

http://edu.gov.il/sites/Haminhelet/learning_tools/Pages/index.aspx

וכן באתר האגף למחוננים ולמצטיינים בכתובת www.education.gov.il/gifted. באחריות מנהל בית הספר לשלוח אל ההורים מכתב (על פי הנוסח שבמידעון) המודיע על עריכת המבחנים וכולל הסבר על התהליך, **לא יאוחר מיום שלישי, י"ג בתשרי התשע"ח, 3.10.2017**, ולוודא שיתקבל אישור ההורים על קריאתו. המכתב מבהיר, בין היתר, שההשתתפות בבחינה היא זכות ולא חובה. הורים שאינם מעוניינים כי ילדיהם ייבחנו במבחן בשלב א' יודיעו על כך בכתב מראש להנהלת בית הספר.

כשהוריו של תלמיד חיים בנפרד או גרושים יש לעדכן את המידע **במערכת המנב"ס**. מידע על אופן הדיווח מפורסם באתר מינהלת ליישומים מתוקשבים, בכתובת

http://edu.gov.il/sites/Haminhelet/learning_tools/Pages/index.aspx

px, בלשונית 'הנחיות עבודה בנושא הורים פרודים/גרושים' תחת תפריט מנב"ס. יש לשלוח את המכתב לשני ההורים, בהתאם לסעיף 2.3-8 בחוזר הוראות הקבע עד/7(א), "הקשר בין מוסדות החינוך ובין הורים פרודים או גרושים".

- תלמידים בעלי צרכים מיוחדים (בעלי לקויות למידה, הפרעות קשב, הפרעות תקשורת ובעלי לקויות פיזיות) ייבחנו במבחן שלב א' באותו מועד בהתאם לתנאי ההיבחנות המקובלים עבורם בבית הספר. מידע על אופן ההיבחנות במבחן שלב ב' ראו בס"ק 2.1.2.

מבחן שלב א' מתקיים בשפות העברית והערבית בלבד. תלמידים עולים חדשים, תלמידים תושבים חוזרים ותלמידים שלמדו באחת משתי השנים הקודמות במסגרת שאינה דוברת עברית או ערבית יבחרו האם לקחת חלק בבחינה. ההחלטה על הפנייתם לשלב ב' תתקבל על סמך חוות הדעת של הצוות החינוכי.

- מבחן שלב א' ייחשף במערכת המנב"סנט **ביום ראשון, ב' בחשוון התשע"ח, 22.10.2017**, והגישה אליו תהיה באמצעות הרשאה של מנהל או סגן מנהל ראשון בלבד. באחריות מנהל בית הספר לשמור על חיסיון מוחלט של המבחן עד למועד ביצועו.

- **שימוש במבחן למטרות שונות מאלו שלמען נועד – אסור בתכלית.**

- בתי הספר יוכלו להיעזר בהדרכה על אופן הטיפול בתוצאות המבחנים שתועבר באמצעות שיעור מקוון על ידי המינהלת ליישומים מתוקשבים **ביום שלישי, כ"ז בתשרי התשע"ח, 17.10.2017, וביום רביעי, כ"ח בתשרי התשע"ח, 18.10.2017**. ההשתתפות בהדרכה חיונית ביותר להצלחת תהליך הסינון הראשוני. הרישום להדרכה יתבצע באתר מינהלת ליישומים מתוקשבים בכתובת

http://edu.gov.il/sites/Haminhelet/Pages/home_Page.aspx

2.1.2 היערכות בתי הספר לאחר מבחן שלב א'

- המבחנים יועברו ויבדקו על ידי הצוות החינוכי של בית הספר.

- הצוות החינוכי ירכיב, על סמך הציונים במבחנים ועל סמך היכרותו עם התלמידים, רשימה של 15% מתלמידי השכבה אשר יופנו לשלב ב' של תהליך האיתור וידווח עליהם במערכת המנבסנ"ט.

- **באחריות מנהל בית הספר לעדכן את כל פרטי ההתקשרות עם הורי התלמידים המופנים לשלב ב' במערכת המנב"סנט. מכתבי התשובה על תוצאות מבחן שלב ב' יישלחו אך ורק בהתאם לפרטי ההתקשרות האלה.**

כשהוריו של תלמיד חיים בנפרד או גרושים יש לעדכן את פרטי הקשר של שני ההורים **במערכת המנב"סנט** לצורך משלוח מכתבי התשובה מהמכונים הבוחנים לשניהם.

- בהתאם להדרכות המקוונות ולהנחיות המינהלת ליישומים מתוקשבים **יבצע המנהל פעולת אישור המנהל במערכת המנב"סנט עד ליום חמישי, י"ג בחשוון התשע"ח, 2.11.2017**. משמעות הפעולה היא שמנהל בית הספר מאשר את הרשימה הכוללת את כל התלמידים שדווחו במערכת כמופנים למבחן שלב ב', מאשר את כל פרטי ההתקשרות עמו (כתובת דוא"ל וטלפון נייד עדכניים של המנהל) וכן את פרטי ההתקשרות עם הורי התלמידים. באחריות מנהל בית הספר לוודא שפעולת אישור המנהל ודיווח רשימת התלמידים בוצעה בהצלחה.

בהיעדר ביצוע פעולת אישור מנהל כנדרש, לא תועבר רשימת התלמידים המופנים לשלב ב' למכונים, והתלמידים לא יוזמנו למבחן שלב ב'. בשאלות טכניות ובשאלות תפעוליות אפשר לפנות למוקד התמיכה של המינהלת ליישומים מתוקשבים בטלפון 03-6906600.

לאחר ביצוע פעולת האישור אי אפשר יהיה לבצע שינויים או להוסיף דיווחים חדשים במערכת המנב"סנט.

- **החל מיום שלישי, י"ח בחשוון התשע"ח, 7.11.2017, ולא יאוחר מיום שישי, כ"א בחשוון התשע"ח, 10.11.2017**, ישלח הצוות החינוכי לכל ההורים הודעה כתובה בדבר ההחלטה להפנות או לא להפנות את ילדם למבחן שלב ב'. **הודעות הצוות החינוכי אל ההורים יישלחו רק לאחר אישור המנהל והעברת הרשימה במנב"סנט.** נוסח ההודעה יימצא

במידעון. באחריות הצוות החינוכי ומנהל בית הספר לוודא שכל ההורים קיבלו את ההודעות, ובכלל זה הורים החיים בנפרד.

- להורים עומדת הזכות לערער על החלטת הצוות החינוכי **עד יום שני, ב' בכסלו התשע"ח, 20.11.2017**, באמצעות פנייה בטופס מקוון לרפרנט המחוזי באתר האגף למחוננים ולמצטיינים בכתובת www.education.gov.il/gifted.

- אם תלמידים המופנים למבחני שלב ב' נמנים עם אוכלוסייה מיוחדת (ראו ס"ק 2.1.1), ינחה בית הספר את הוריהם להגיש בקשה להיבחן בשלב ב' **בתנאים המותאמים להם**. על ההורים להגיש את הבקשה לרפרנט המחוזי בצירוף המסמכים הנדרשים **עד יום שני, ב' בכסלו התשע"ח, 20.11.2017** (פרטים במידעון ובאתר האגף. ראה סעיף 3 בהודעה זו).

- בכל שאלה או בקשה לסיוע אפשר לפנות אל הרפרנט המחוזי. רשימת הרפרנטים במחוזות תפורסם באתר האגף למחוננים ולמצטיינים במהלך חודש ספטמבר בכתובת www.education.gov.il/gifted. המועד האחרון לפנייה לרפרנט המחוזי הוא **יום שני, ב' בכסלו התשע"ח, 20.11.2017**.

2.2 היערכות בתי הספר לקראת מבחני שלב ב' ולאחריהם

מבחני שלב ב' יתקיימו בחודשים ינואר-מרס 2018.

2.2.1 לקראת המבחנים ישלחו הגופים הבוחנים את ההזמנות למבחן שלב ב' אל מנהלי בתי הספר בדואר האלקטרוני בקבצי pdf על פי הכתובת שהזין המנהל בעת הפניית התלמידים לשלב ב'. מנהל בית הספר יאשר בפני המכון את קבלת ההזמנות, יעבירן לכל אחד מהורי התלמידים ויוודא את קבלתן. אם הורי התלמיד/ה חיים בנפרד, על מנהל בית הספר לשלוח את ההזמנה לכתובותיהם של שני ההורים.

2.2.2 בעת קבלת ההזמנות יש לוודא כי קיימת התאמה בין מספר התלמידים ושמותיהם כפי שדווחו במערכת המנב"סנט כמופנים למבחן שלב ב', לבין מכתבי ההזמנה שהתקבלו בדואר האלקטרוני. אם אין התאמה בין הדיווח לבין המכתבים - ישלח מנהל בית הספר הודעה עם פרטי בית הספר למכונים הבוחנים באמצעות הדואר האלקטרוני עם העתק אל הרפרנט המחוזי.

2.2.3 לאחר המבחנים, בתחילת חודש יוני 2018, ישלחו לכל הורי הנבחנים הודעות על קבלה או על אי-קבלה לתוכניות.

הערה: במגזר היהודי תישלחנה ההודעות אל ההורים באמצעות הדואר האלקטרוני על-פי הכתובות שיימצאו במערכת המנב"סנט במועד שבו ביצע המנהל את פעולת "אישור מנהל".

במגזר הלא יהודי תישלחנה התשובות לבתי הספר. באחריות מנהל בית הספר להעביר לכל הורי התלמידים הנבחנים את התשובות על קבלה או על אי-קבלה לתוכניות.

3. הטיפול בתלמידים בעלי צרכים מיוחדים, עולים חדשים, תושבים חוזרים ותלמידים שלמדו באחת משתי השנים שקדמו למועד הבחינה במסגרת שאינה זוברת עברית

התלמידים העונים על הגדרות אלה זכאים להתנהלות מיוחדת. הנהלים הנוגעים לתלמידים אלה יתפרסמו במידעון באתר המינהלת ליישומים מתוקשבים.

4. תלמיד שהוקפץ כיתה בשנה מתקיימים מבחני האיתור

תלמיד שהוקפץ כיתה ייבחן במבחן שלב ב' המיועד לדרגת הכיתה שאליה הוקפץ. יש להדריך את ההורים להגיש בקשה בטופס מקוון לרפרנט המחוזי ולהבהיר להם כי הישגיו של ילדם יושוו להישגיהם של תלמידים בדרגת הכיתה שאליה הוקפץ ולא להישגיהם של תלמידים בגילו הכרונולוגי. פרטים מלאים מצויים באתר האגף בכתובת www.education.gov.il/gifted.

5. מבחן חוזר לאחר שלב ב'

הורי התלמידים יוכלו להגיש בקשה למבחן חוזר לאחר שלב ב'. את הבקשה יש להגיש לרפרנט המחוזי בטופס מקוון המפורסם באתר האגף למחוננים ולמצטיינים עד 31 בדצמבר בכל שנה, על-פי הנהלים המפורטים באתר האגף. פניות שתגענה לרפרנט המחוזי לאחר מועד זה תסופנה לקראת מועד המבחנים הבא. מבחן חוזר יתקיים כשנה לאחר מבחן שלב ב'. על מנהל בית הספר להדגיש סעיף זה בפני הצוות החינוכי ולהנחותו להפנות את ההורים המבקשים להגיש בקשה למבחן חוזר לערוצי המידע הקיימים בנושא ערעורים: אתר האינטרנט של האגף למחוננים ולמצטיינים והרפרנט המחוזי.

6. תפקיד המנהלים בתהליך היערכות למבחנים

המנהלים נדרשים להקפיד על ביצוע הפעולות האלה:

- א. משלוח כל דבר דואר האמור להגיע לתלמיד/להורים על-פי חוזר זה גם לכתובות נוספות אם ההורים גרושים או חיים בנפרד כאמור בסעיפים 2.1.1, 2.1.2
- ב. הפצת מכתב הסבר להורים המודיע על עריכת המבחנים והמהלך הצפוי (יצורף במידעון)
- ג. ביצוע המבחנים על פי ההוראות וההנחיות שתצורפנה אליהם
- ד. יידוע הורי כלל הנבחנים על החלטת בית הספר האם ילדם הופנה או לא הופנה למבחן שלב ב'
- ה. עדכון הפרטים האישיים של התלמיד המופנה למבחן שלב ב'
- ו. עדכון פרטי מנהל בית הספר: כתובת דוא"ל ומספר טלפון נייד
- ז. הקפדה על אי חריגה ממכסת תלמידי השכבה המופנים למבחן שלב ב' (15%) על סמך תוצאות מבחן הסינון וחוות הדעת של הצוות החינוכי
- ח. הקפדה על ביצוע פעולת "אישור מנהל" במערכת המנב"סנט לרשימת כל התלמידים שדווחו כמופנים למבחן שלב ב', לא יאוחר מיום חמישי, י"ג בחשוון התשע"ח, 2.11.2017, ובכלל זה קבלת אישור לביצוע הפעולה: "הפעולה בוצעה בהצלחה" ושם המאשר. התאריך ושעת הדיווח יוצגו ליד כפתור האישור לאחר ביצוע הפעולה.
- ט. חלוקת הזימונים למבחני שלב ב' תהיה בהתאם להוראות וללוח הזמנים המפורט לעיל.